



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

# NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 170/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného Advokátska kancelária Cubinková, s.r.o., Mickiewiczova 2, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III (pôvodne Okresného súdu Bratislava V) v konaní vedenom pod sp. zn. B5-29Cb/56/2016 takto

## r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava III (pôvodne Okresného súdu Bratislava V) v konaní vedenom pod sp. zn. B5-29Cb/56/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ale aj základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Mestskému súdu Bratislava III **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B5-29Cb/56/2016 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **4 000 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Bratislava III **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava III **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

## Odôvodnenie :

### I.

#### Obsah ústavnej sťažnosti a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 19. februára 2025 domáhal vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B5-29Cb/56/2016. Sťažovateľ zároveň navrhoval, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal mu finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ je žalobcom v konaní, v ktorom si žalobou z 26. februára 2016 uplatnil na Okresnom súde Bratislava V (predchodca mestského súdu, pozn.) proti žalovanému (obchodnej spoločnosti [REDACTED]) nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 44 802,43 eur s príslušenstvom. Súd vydal vo veci platobný rozkaz 28. apríla 2016, proti ktorému podal žalovaný 16. mája 2016 odôvodnený odpor. Následne 8. novembra 2016 navrhol žalovaný prerušenie napadnutého konania do skončenia konania vedeného rovnakými procesnými stranami, ale v opačnom postavení na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 36Cb/476/2015. Okresný súd Trnava ale 30. januára 2017 prerušil práve tamojšie konanie do skončenia napadnutého konania toho času vedeného na mestskom súde. Predchodca mestského súdu ešte 13. júla 2018 pripustil zmenu žaloby v napadnutom konaní, pritom ale repliku žalovaného k zmenenej žalobe z 5. septembra 2019 doručil sťažovateľovi až 16. decembra 2024 spolu s predvolaním na pojednávanie nariadené na 18. február 2025. Predmetné pojednávanie bolo ale zrušené z dôvodu zdravotných problémov zákonného sudcu.

3. Podľa sťažovateľa postupoval mestský súd (a jeho predchodca) nesústredene a neefektívne, pretože napadnuté konanie nebolo právoplatne ukončené ani po 9 rokoch od jeho začatia. Osobitne pritom poukázal na obdobie medzi augustom 2019 a decembrom 2024, keď boli konajúce súdy absolútne nečinné vyše 5 rokov. Sťažovateľ pritom poukázal aj na to, že konanie o žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia nemožno považovať za *a priori* komplikované, pričom prietahy v napadnutom konaní nemožno pričítať jeho účastníkom, ale iba mestskému súdu, resp. jeho predchodcovi. Celková dĺžka konania, ako aj označená dĺžka zbytočnej nečinnosti v trvaní presahujúcom 5 rokov predstavujú podľa sťažovateľa extrémne prietahy, ktoré okrem porušenia základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jeho veci v primeranej lehote indikujú aj porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu s ohľadom na princíp, že oneskorená spravodlivosť predstavuje odopretú spravodlivosť.

4. Sťažovateľ si uplatnil aj finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 eur, ktoré odôvodnil dĺžkou konania a práve aj odopretím spravodlivosti, pretože ani po viac ako 9 rokoch nedokázali súdy vydať prvostupňové právoplatné rozhodnutie.

## II.

### Procesný postup ústavného súdu

5. Ústavný súd sťažovateľovu ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 170/2025-12 z 11. marca 2025 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

6. Ústavný súd následne výzvou z 13. marca 2025 vyzval predsedníčku mestského súdu, aby sa vyjadrila k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti. Predsedníčka mestského súdu v podaní zo 4. apríla 2025 doručenom ústavnému súdu 10. apríla 2025 stručne zhrnula chronológiu napadnutého konania. Zdôraznila pritom, že dĺžka konania bola spôsobená aj správaním sporových strán, keď nariadené pojednávanie bolo celkom dvakrát odročené z dôvodov na strane strán (práceschopnosť raz právneho zástupcu sťažovateľa a raz právneho zástupcu protistrany, pozn.). Predsedníčka súdu s ohľadom na túto okolnosť poznamenala, že ak by tieto dve pojednávania (9. novembra 2017, 22. februára 2018) neboli odročené, mohlo byť vo veci rozhodnuté ešte pred tým, ako sťažovateľ predložil súdu svoj návrh na zmenu žaloby (ktorý súd následne pripustil 13. júla 2018, pozn.). Aj tento návrh na zmenu žaloby podľa nej predĺžil konanie, pretože po jeho povolení musel súd zopakovať písomné štádium konania (doručovanie vyjadrení sporovým stranám). Napokon predsedníčka súdu poukázala na fakt, že dĺžku konania ovplyvnila aj zmena zákonného sudcu a dlhodobá personálna a finančná poddimenzovanosť bratislavských súdov. Na záver pritom uviedla, že na 8. apríl 2025 bol nariadený termín pojednávania, pričom vo veci možno očakávať skoré rozhodnutie.

7. Ústavný súd telefonickým dožiadanim v informačnej kancelárii mestského súdu 14. apríla 2025 zistil, že pojednávanie nariadené na 8. apríl 2025 bolo odročené na 29. apríl 2025.

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s podaniami účastníkov došiel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno v tomto prípade očakávať ďalšie objasnenie veci.

## III.

### Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom mestského súdu a jeho predchodcu v konaní vedenom pod sp. zn. B5-29Cb/56/2016 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

10. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov vychádza zo svojej ustálenej judikatúry,

v súlade s ktorou účelom tohto základného práva je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

12. Priznanie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (napr. § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti už vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

14. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že pri sporoch o vydanie bezdôvodného obohatenia záleží na konkrétnych okolnostiach prípadu, či ich možno považovať za komplikované alebo nie. V každom prípade, ako z pripojenej chronológie mestského súdu vyplýva, dĺžku napadnutého konania nebolo možné v tomto prípade pripísať iba faktickej alebo právnej zložitosti prerokovávanej veci. Navyše ani v uvedenej chronológii a ani vo vyjadrení súdu, resp. samotnej ústavnej sťažnosti nie je uvedená žiadna konkrétna okolnosť, ktorá by činila predmetnú vec týkajúcu sa vydania bezdôvodného obohatenia zložitou z právneho alebo skutkového hľadiska.

15. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom. Ústavný súd v tomto smere nesúhlasí s názorom predsedníčky mestského súdu, že dĺžku konania spôsobili sporové strany tým, že raz sa z nariadeného pojednávania ospravedlnil právny zástupca sťažovateľa a raz právny zástupca jeho protistrany. Jedno ospravedlnenie pre každú zo sporových strán v dôsledku práceneschopnosti v priebehu 9-ročného konania totiž nemožno považovať za takú okolnosť, ktorá by významne predĺžila napadnuté konanie. Navyše jedno z nariadených pojednávanií bolo zrušené aj zo zdravotných dôvodov na strane sudcu. Taktiež v tomto kontexte nemôže byť relevantná argumentácia predsedníčky, že v prípade, ak by tieto pojednávania neboli odročené, súd mohol

vydať meritórne rozhodnutie ešte pred zmenou žaloby – skutočnosť je totiž taká, že pojednávania odročené boli a meritórne nebolo rozhodnuté ani po 9 rokoch od podania žaloby, resp. návrhu na vydanie platobného rozkazu. Rovnako ani návrh sťažovateľa na zmenu žaloby, keďže ju konajúci súd v konečnom dôsledku povolil, nie je možné podľa ústavného súdu považovať za okolnosť predlžujúcu konanie a pripočítateľnú sťažovateľovi. Tak ako aj pri jeho žiadosti o odročenie pojednávania, došlo k tejto okolnosti v priebehu napadnutého konania iba raz, takýto postup sťažovateľa dáva aj v spätnom pohľade zmysel (najmä s ohľadom na súvisiace prerušené súdne konanie a obranu protistrany sťažovateľa v napadnutom konaní, pozn.), a teda ho nie je možné považovať ani za obštrukčné konanie zo strany sťažovateľa, ktoré by zbytočne predĺžilo trvanie napadnutého konania. Ústavný súd vzhľadom na už zhrnuté okolnosti konštatuje, že žiadnej zo sporových strán nemožno pripočítať bezprostredné zavinenie za dĺžku napadnutého konania.

16. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prieťahom, bol postup samotného mestského súdu, resp. jeho predchodcu v napadnutom konaní. Ústavný súd na tomto mieste zdôrazňuje, že z ústavnej sťažnosti, ako aj z chronológie napadnutého konania predloženej predsedníčkou mestského súdu vyplýva, že konajúci súd bol absolútne nečinný v období medzi 1. augustom 2019 a 10. decembrom 2024. Ide tu o obdobie presahujúce 5 rokov a bez akýchkoľvek pochybností práve toto obdobie nečinnosti je rozhodujúcim momentom, prečo nebolo napadnuté konanie dosiaľ ukončené (ani po vyše 9 rokoch). Toto obdobie nečinnosti je v plnej miere dôsledkom pochybenia na strane konajúcich súdov. Ústavný súd vo vzťahu k výhrade predsedníčky mestského súdu týkajúcej sa personálnej poddimenzovanosti bratislavských súdov opakuje, že pri posudzovaní prieťahov pravidelne vo svojej judikatúre (III. ÚS 17/02, IV. ÚS 76/07, I. ÚS 294/2016, III. ÚS 583/2016, III. ÚS 339/2017) konštatuje, že okolnosti ako nedostatočné personálne obsadenie súdu, prípadne nadmerná pracovná vyťaženosť, resp. zmena súdnej mapy, nesmú ísť v žiadnom prípade na vrub sťažovateľovi, resp. nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Ústavný súd preto musel konštatovať porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov.

17. Vo vzťahu k základnému právu na súdnu ochranu ústavný súd poukazuje na to, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva (na súdnu ochranu) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v danej súvislosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, ibaže by namietané porušenie tohto základného práva dosahovalo takú intenzitu, že by s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07). V predmetnom prípade už ústavný súd konštatoval, že konajúce súdy boli takmer päť a pol roka nečinné a aj preto nebolo o žalobe sťažovateľa rozhodnuté ani po vyše 9 rokoch, čím prakticky negoval sťažovateľom uplatnený nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, čo v tomto prípade nepochybne obmedzilo aj prístup sťažovateľa k spravodlivosti. Sťažovateľ ako obchodná spoločnosť totiž musel fungovať takmer 10 rokov bez toho, aby súdy čo aj len neprávoplatne rozhodli o jeho nároku vo výške 44 802,43 eur s príslušenstvom.

18. Na základe uvedených skutočností teda ústavný súd dospel k záveru, že základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru),

ale aj základné právo na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) boli postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B5-29Cb/56/2016 porušené (bod 1 výroku tohto nálezu).

#### **IV.**

##### **Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie**

19. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd prikázal mestskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

21. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

22. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Zároveň sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocit'ovanej z dôvodu porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou.

23. Sťažovateľ si uplatnil finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur, ústavný súd ale považoval túto sumu vzhľadom na okolnosti prípadu za neprimeranú a priznal mu finančné zadosťučinenie vo výške 4 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Pri určení výšky tohto zadosťučinenia zohľadnil ústavný súd svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 63/2020, IV. ÚS 109/2020, IV. ÚS 287/2020, IV. ÚS 313/2020) a prihliadol aj na satisfakčný charakter priznaných trov právneho zastúpenia. V prevyšujúcej časti ústavnej sťažnosti týkajúcej sa finančného zadosťučinenia teda ústavný súd nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

#### **V.**

##### **Trovy konania**

24. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

25. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za dva úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025

v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Súčasťou výslednej sumy je aj daň z pridanej hodnoty, keďže sťažovateľ preukázal, že jeho právny zástupca je platiteľom dane z pridanej hodnoty.

26. Na tomto mieste zároveň ústavný súd podotýka, že v ústavnej sťažnosti postupoval sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca pri výpočte tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2025 nesprávne, keď vychádzal z hodnoty istiny pohľadávky, o ktorej zaplatenie sa vedie spor v napadnutom konaní na mestskom súde. Vyhláška v § 11 ods. 3 pritom jednoznačne stanovuje, že základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vo veciach zastupovania pred ústavným súdom je jedna štvrtina výpočtového základu. Taktiež predmetom konania pred ústavným súdom je posúdenie potenciálneho porušenia sťažovateľom označených práv, a nie samotná výška uplatneného nároku v napadnutom konaní pred mestským súdom.

27. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

28. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Bratislave (detašované pracovisko) 23. apríla 2025**

**Jana Baricová**  
**predsedníčka senátu**